

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА"

Кафедра систем штучного інтелекту

ЗВІТ № 14 з
курсу “ОБДЗ”
на тему:
«Розробка бази даних типу NoSQL»

Виконав:

студент групи КН-208

Фіняк М.В.

Викладач:

Якимішин Х.М.

Лабораторна робота № 14

Мета роботи: здобуття практичних навичок створення та обробки бази даних типу NoSQL на прикладі СУБД MongoDB.

Короткі теоретичні відомості *Функціональні*

можливості:

- узгодженість даних
- транзакції
- доступність
- можливості запитів
- масштабування

Типи значень:

- String
- Array (массив)
- Binary data (двоичные данные)
- Boolean
- Date
- Double
- Integer
- JavaScript
- Min key/Max key
- Null
- Object
- ObjectID
- Regular expression
- Symbol
- Timestamp

Операції для роботи з даними в середовищі MongoDB

Додавання даних і створення колекцій

```
> db.persons.insert({ "name": "Tom", "age": "28", languages: ["english",  
"spanish"]})
```

```
> db.persons.find()
```

```
> document=({ "name": "Bill", "age": "32", languages: ["english", "french"]})
```

```
> db.persons.insert(document)
```

Обмеження імен ключів:

Символ \$ не може бути першим символом в імені ключа Ім'я ключа не може містити символ крапки.

Ім'я _id не рекомендується використовувати

Перейменування колекції

```
> db.persons.renameCollection("нова_назва") результат  
{ "ok" : 1 }
```

Явне створення колекції

```
> db.persons.createCollection("accounts")
```

результат { "ok" : 1 }

Обмеження колекції

```
> db.createCollection("profile", { capped:true, size:9500 })
```

```
{ "ok":1 }
```

```
> db.createCollection("profile", { capped:true, size:9500, max: 150 })
```

Вибірка з БД

```
> db.persons.find()
```

```
> db.persons.insert({ "name": "Tom", "age": "28", languages: ["english",  
"spanish"]})
```

Запит до вкладених об'єктів

```
> db.persons.insert({ "name": "Alex", "age": "28", company:  
{ "name": "microsoft", "country": "USA" } })
```

Налаштування запитів і сортування

```
> db.persons.find().limit(3)
> db.persons.find().skip(3)
> db.persons.find().sort({ name: 1 })
> db.persons.find().sort({ name: 1 }).skip(3).limit(3)
> db.persons.find({ "company.name": "micriosoft" })
```

Команди групування

Число елементів в колекції

```
> db.persons.count()
> db.persons.find({ name: "Tom" }).count()
> db.persons.find({ name: "Tom" }).skip(2).count(true)
```

Функція distinct

```
> db.persons.distinct("name")
["Tom", "Bill", "Bob"]
```

Метод group

```
> db.persons.group ({key: { name : true}, initial: {total : 0}, reduce
: function (items,prev){prev.total += 1}})
```

Умовні оператори

\$gt (більше ніж)

\$lt (менше ніж)

\$gte (більше чи рівно)

\$lte (менше чи рівно)

```
> db.persons.find ({ age: {$lt : 30} })
```

```
> db.persons.find ({ age: {$gt : 30} })
```

Оператор \$ne

```
> db.persons.find ({ age: {$ne : 22} })
```

Пошук по масивам і оператори \$in, \$nin, \$all

```
> db.persons.find ({ age: {$in : [22, 32]} })
```

```
> db.persons.find ({ age: {$nin : [22, 32]} })
```

```
> db.persons.find ({ age: {$all : [22, 32]} })
```

```
> db.persons.find ({ age: {$all : [22]} })
```

```
> db.persons.find ({ languages: {$all : ["english", "french"]} })
```

Оператор \$or

```
> db.persons.find ({ $or : [{ name: "Tom" }, { age: "22" }] })
```

```
db.ingredient.insertMany("name"="Mikl", "price_for_unit": "32.25",  
"quantity": "30l", supplier_id: )
```

```
> db.persons.find ({ name: "Tom", $or : [{ age: "22" }, { languages: "german" }] })
```

Оператор \$size

```
> db.persons.find ({ languages: {$size: 2} })
```

```
{ "name": "Tom", "age": "32", languages: ["english", "german"] }
```

Оператор \$exists

```
> db.persons.find ({ company: {$exists: true} })
```

Оновлення даних

```
> db.persons.save({ "name": "Eugene", "age" : "29", languages: ["english",  
"german", "spanish"] })
```

Функція update. приймає три параметра:

```
> db.persons.update({ name : "Tom" }, { "name": "Tom", "age" : "25", "married" :  
false }, { upsert: true })
```

```
> db.persons.update({ name : "Tom" }, { "name": "Tom", "age" : "25", "married" :  
false }, { upsert: true, multi: true }) Оновлення окремого поля
```

```
> db.persons.update({ name : "Eugene", age: "29" }, { "age": {$set: "30" } })
```

```
> db.persons.update({ name : "Tom" }, {$inc: { salary: 100 } })
```

Знищення поля

```
> db.persons.update({ name : "Tom" }, {$unset: { salary: 1 } })
```

```
> db.persons.update({ name : "Tom" }, {$unset: { salary: 1, age: "" } })
```

Оператор \$push

```
> db.persons.update({ name : "Tom" }, {$push: { languages: " ukrainian " } })
```

Оператор \$addToSet

```
> db.persons.update({ name : "Tom"}, {$addToSet: { languages: " ukrainian "}})
> db.persons.update({ name : "Tom"}, {$addToSet: { languages: {$each:
["ukrainian", "spanish", "italian"]}}})
```

Знищення елемента з масиву

```
> db.persons.update({ name : "Tom"}, {$pop: { languages: 1}})
> db.persons.update({ name : "Tom"}, {$pop: { languages: -1}})
> db.persons.update({ name : "Tom"}, {$pull: { languages: "english"}})
> db.persons.update({ name : "Tom"}, {$pullAll: { languages: ["english",
"german", "french"]}})
```

Знищення даних

```
> db.persons.remove({ name : "Tom"})
> db.persons.remove({ name : /T\w+/i})
> db.persons.remove({ age: {$lt : 30}})
> db.persons.remove({ name : "Tom"}, true)
```

Знищення колекцій і баз даних

```
> db.persons.drop()
true
> db.dropDatabase()
```

Посилання в БД

Ручна установка посилань

```
> db.companies.insert({ "_id" : "microsoft", "year": 1974})
> db.persons.insert({ "name": "Tom", "age": 28, company: "microsoft"})
> person = db.persons.findOne()
> db.companies.findOne({_id: person.company})
```

Автоматичне зв'язування

```
> apple=({ "name" : "apple", "year": 1976})
> db.companies.save(apple)
> steve = ({ "name": "Steve", "age": 25, company: new DBRef('companies',
apple._id)})
```

```
> db.persons.save(steve)
> db.companies.findOne({_id: steve.company.$id})
{ "$ref" : назва_колекції, "$id": значення [, "$db" : назва_бд ] }
```

Робота з індексами

```
> db.persons.ensureIndex({"name" : 1})
```

Налаштування індексів

```
> db.persons.ensureIndex({"name" : 1}, {"unique" : true})
> db.persons.ensureIndex({"name" : 1, "age" : 1}, {"unique" : true})
```

Керування індексами

```
> db.system.indexes.find()
> db.persons.dropIndex("name_1")
```

Завдання

1. Розробити схему бази даних на основі предметної області з лабораторної роботи №1 у спосіб, що застосовується в СУБД MongoDB.
2. Забезпечити реалізацію функцій редагування, додавання та вилучення інформації в «сутність».

Хід роботи

Схема баз даних в MySQL

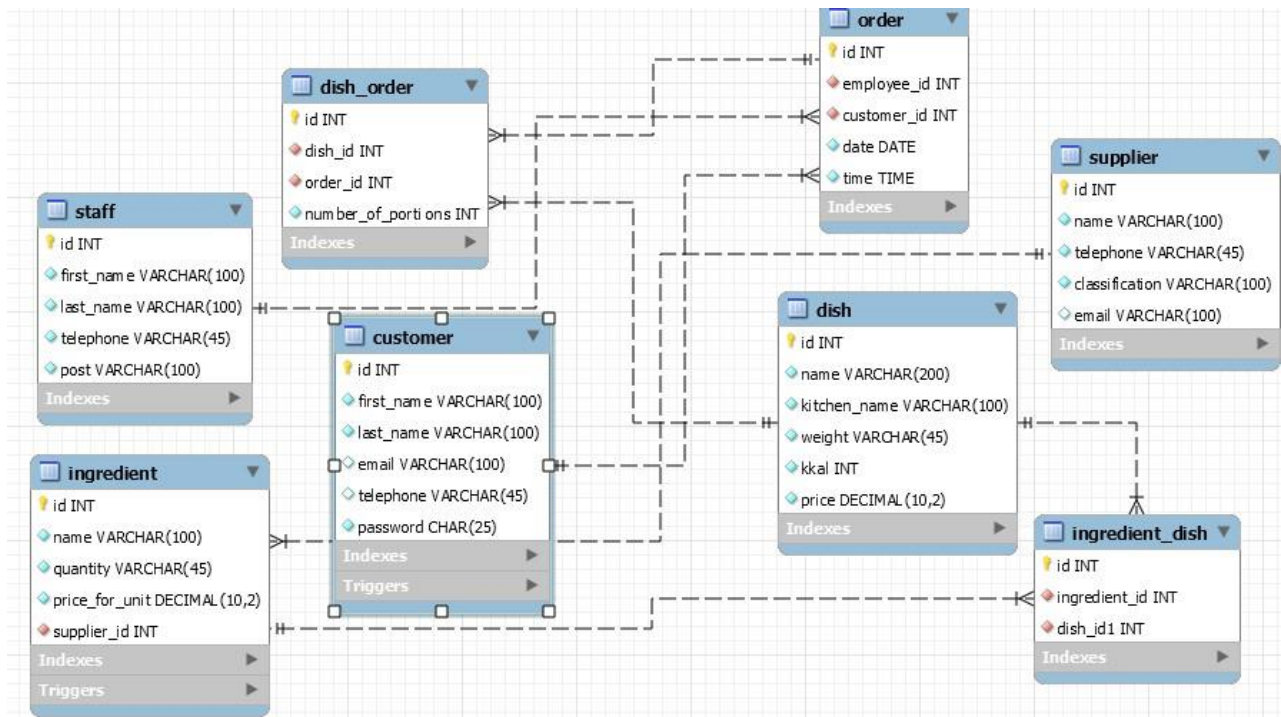

Схема баз даних в MongoDB

1. Створюємо базу даних командою *use restaurant* та відповідні колекції командою *db.createCollection("назва_колекції")*.

```

> use confectionary
switched to db confectionary
> db.dropDatabase()
{ "dropped" : "confectionary", "ok" : 1 }
> use confectionary
switched to db confectionary
> db.createCollection("customer")
{ "ok" : 1 }
> db.createCollection("dish")
{ "ok" : 1 }
> db.createCollection("staff")
{ "ok" : 1 }
> db.createCollection("supplier")
{ "ok" : 1 }
> db.createCollection("ingredient")
{ "ok" : 1 }
> db.createCollection("order")
{ "ok" : 1 }
>
  
```


2. Перевіряємо наявні колекції за допомогою команди `show collections`.

```
> show collections
customer
dish
ingredient
order
staff
supplier
```

3. Заповнюємо колекцію `supplier` даними за допомогою команди `db.назва_колекції.insertOne()` та колекцію `customer` за допомогою команди `db.назва_колекції.insertMany()`. Перевіряємо чи дані внесені командою `db.назва_колекції.find()`.

```
> db.supplier.insertOne({"name":"Molokiya","telephone":"(0352)56-12-01","classification":"dairy products",
,"email":"site@molokiya.com"})
{
  "acknowledged" : true,
  "insertedId" : ObjectId("5ec4211dd9b10d9cd425362d")
}
> db.supplier.insertOne({"name":"Hutorok","telephone":"(0352)56-13-08","classification":"float","email":"
info@hutorok.com"})
{
  "acknowledged" : true,
  "insertedId" : ObjectId("5ec421d0d9b10d9cd425362e")
}
> db.supplier.find()
{ "_id" : ObjectId("5ec4211dd9b10d9cd425362d"), "name" : "Molokiya", "telephone" : "(0352)56-12-01", "classification" : "dairy products", "email" : "site@molokiya.com" }
{ "_id" : ObjectId("5ec421d0d9b10d9cd425362e"), "name" : "Hutorok", "telephone" : "(0352)56-13-08", "classification" : "float", "email" : "info@hutorok.com" }
```

```
> db.customer.insertMany([{"first_name":"Yuliana","last_name":"Lavryk","email":"ylilav@gmail.com","telephone":"+380931145078"}, {"first_name":"Anna","last_name":"Kvittkova","email":"anna12@gmail.com","telephone":"+380675609841"}])
{
  "acknowledged" : true,
  "insertedIds" : [
    ObjectId("5ec42467d9b10d9cd425362f"),
    ObjectId("5ec42467d9b10d9cd4253630")
  ]
}
```

```
> db.customer.find()
{ "_id" : ObjectId("5ec42467d9b10d9cd425362f"), "first_name" : "Yuliana", "last_name" : "Lavryk", "email" : "ylilav@gmail.com", "telephone" : "+380931145078" }
{ "_id" : ObjectId("5ec42467d9b10d9cd4253630"), "first_name" : "Anna", "last_name" : "Kvittkova", "email" : "anna12@gmail.com", "telephone" : "+380675609841" }
```

4. Визначаємо новий документ і вносимо його в колекцію `supplier` за допомогою команд `назва_документа=({...})` та `db.назва_колекції.save(назва_документа)`.

```

> roshen=({"name":"roshen","telephone":"(035212-56-87)","classification":"chocolate,cacao","email":"roshen@gmail.com"})
> db.supplier.save(roshen)
WriteResult({"nInserted" : 1 })

```

5. Визначаємо новий документ для таблиці ingredient та проводимо автоматичне зв'язування створеного документа та документа колекції supplier, використовуючи опцію new DBRef().

```

> cacao=({"name":"cacao", "price_for_unit":32, "quantity":"5kg","supplier_id": new DBRef('supplier',roshen._id)})
> db.ingredient.save(cacao)
WriteResult({"nInserted" : 1 })

```

6. Додаємо нове поле в колекцію dish, яке буде зберігати значення індексів інгредієнтів (колекція ingredient), які входять до складу страви (колекція dish) за допомогою команди db.назва_колекції.updateOne() та заповнимо його.

За допомогою команди db.назва_колекції.find() перевіримо наявність нового поля в колекції dish.

```

> db.dish.updateOne({}, {$set: {ingredientList: [{ingredient_id: ObjectId("5ec4339799a8e732c23f1f59")} ]}})
> db.dish.find()
{ "_id" : ObjectId("5ec4339799a8e732c23f1f59"), "name" : "Brownie", "kitchen_name" : "American", "weight" : "1kg", "kcal" : 466, "price" : 455, "ingredientList" : [ { "ingredient_id" : ObjectId("5ec4339799a8e732c23f1f59")} ] }

```

7. Додаємо дані в інші колекції .

Колекція dish:

```

> Lemon_Pie=({ "name": "Lemon_Pie", "kitchen_name": "England", "weight": "1,2kg", "kcal": 340, "price": "398" })
{
  "name" : "Lemon_Pie",
  "kitchen_name" : "England",
  "weight" : "1,2kg",
  "kcal" : 340,
  "price" : "398"
}
> db.dish.insert(Lemon_Pie)
WriteResult({ "nInserted" : 1 })
> db.dish.find()
{ "_id" : ObjectId("5ec4339799a8e732c23f1f59"), "name" : "Brownie", "kitchen_name" : "American", "weight" : "1kg",
  "kcal" : 466, "price" : 455, "ingredientList" : [ { "ingredient_id" : ObjectId("5ec4339799a8e732c23f1f59") } ] }
{ "_id" : ObjectId("5ec458f1230dcfbbab66c181"), "name" : "Lemon_Pie", "kitchen_name" : "England", "weight" : "1,2kg",
  "kcal" : 340, "price" : "398" }

```

Колекція staff:

```

> staff1=({ "first_name": "Olena", "last_name": "Bodnar", "telephone": "+380734256071", "post": "Chef" })
{
  "first_name" : "Olena",
  "last_name" : "Bodnar",
  "telephone" : "+380734256071",
  "post" : "Chef"
}
> db.staff.insert(staff1)
WriteResult({ "nInserted" : 1 })
> staff2=({ "first_name": "Andriy", "last_name": "Lavryk", "telephone": "+380931256071", "post": "Cook" })
{
  "first_name" : "Andriy",
  "last_name" : "Lavryk",
  "telephone" : "+380931256071",
  "post" : "Cook"
}
> db.staff.insert(staff2)
WriteResult({ "nInserted" : 1 })
> order1=({staff_id:new DBRef('staff',staff1._id),customer_id: ObjectId("5ec42467d9b10d9cd425362f"),"date_time": new
Date('2020-05-18T12:03:18Z'), "dishList": [{ "dish_id": Lemon_Pie._id}])
{
  "staff_id" : DBRef("staff", undefined),

```

Колекція order:

```

> order01=({staff_id:new DBRef('staff',staff1._id),customer_id: ObjectId("5ec42467d9b10d9cd425362f"),"date_time": new
Date('2020-05-18T12:03:18Z'), "dishList": [{ "dish_id": ObjectId("5ec458f1230dcfbbab66c181")}]})
{
  "staff_id" : DBRef("staff", undefined),
  "customer_id" : ObjectId("5ec42467d9b10d9cd425362f"),
  "date_time" : ISODate("2020-05-18T12:03:18Z"),
  "dishList" : [
    {
      "dish_id" : ObjectId("5ec458f1230dcfbbab66c181")
    }
  ]
}
> db.order.insert(order01)

```

8. Оновимо поле first_name в колекції staff командою

db.назва_колекції.updateOne() та перевіримо виконання оновлення за допомогою команди db.назва_колекції.findOne().

```

> db.staff.updateOne({first_name: 'Olena'}, {$set: {first_name: 'Iryna'}})
{ "acknowledged" : true, "matchedCount" : 1, "modifiedCount" : 1 }
> db.staff.findOne()
{
  "_id" : ObjectId("5ec45afc230dcfbbab66c182"),
  "first_name" : "Iryna",
  "last_name" : "Bodnar",
  "telephone" : "+380734256071",
  "post" : "Chef"
}

```

9. Додамо нове поле до колекції staff .

```
db.staff.updateOne({first_name: 'Andriy'}, {$set: {city: 'Lviv'}})
"acknowledged" : true, "matchedCount" : 1, "modifiedCount" : 1 }
```

Перевіряємо :

```
> db.staff.find({city:"Lviv"})
{ "_id" : ObjectId("5ec45b8a230dcfbbab66c183"), "first_name" : "Andriy", "last_name" : "Lavryk", "telephone" : "+380931256071", "post" : "Cook", "city" : "Lviv" }
```

10. Видалимо створене поле з колекції staff та зробимо перевірку.

Контрольні запитання

1. Назвати основні типи баз даних NoSQL.

- Базы даних виду «ключ-значення»;
- документоорієнтовані бази даних;
- графові бази даних;
- колоноподібні бази даних.

2. Назвати переваги та недоліки використання баз даних NoSQL.

```
> db.staff.updateOne({first_name: 'Andriy'}, {$unset: {city: 'Lviv'}})
{ "acknowledged" : true, "matchedCount" : 1, "modifiedCount" : 1 }
> db.staff.find({first_name:"Andriy"})
{ "_id" : ObjectId("5ec45b8a230dcfbbab66c183"), "first_name" : "Andriy", "last_name" : "Lavryk", "telephone" : "+380931256071", "post" : "Cook" }
```

Переваги:

- простота роботи;
- простіший синтаксис запитів;
- кожен документ може мати власну структуру;
- можна додавати нові поля під час роботи з даними; Недоліки:
- Обмежена ємність вбудованої мови запитів;
- Низька цінність і вузькопрофільність знань;
- Труднощі швидкого переходу з однієї нереляційної бази даних в іншу;
- Обмежена ємність вбудованої мови запитів.

3. Надати характеристику СУБД MongoDB.

MongoDB — документо-орієнтована система керування базами даних (СКБД) з відкритим вихідним кодом, яка не потребує опису схеми таблиць. MongoDB займає нішу між швидкими і масштабованими системами, що оперують даними у форматі ключ/значення, і реляційними СКБД, функціональними і зручними у формуванні запитів.

4. Операції вставки даних. `insert()` або `save()`

5. Операції оновлення даних. `update()` , `save()` 6. Операції знищення даних. `update()`, `remove()`

7. Умовні оператори.

- `$gt` (більше ніж)
- `$lt` (менше ніж)
- `$gte` (більше чи рівно)
- `$lte` (менше чи рівно)

8. Операції керування індексами. `db.system.indexes.find()`
`db.name.dropIndex("name")`

9. Пошук даних. `find()`, `findOne()`, `findAndModify()`

10. Можливості документних БД.

- Документо-орієнтоване сховище
- Досить гнучка мова для формування запитів
- Динамічні запити
- Повна підтримка індексів
- Профілювання запитів
- Швидкі оновлення
- Ефективне зберігання даних великих обсягів, наприклад, фото та відео
- Журналювання операцій, що модифікують дані в БД

Висновок: під час виконання даної лабораторної роботи я здобув практичні навички створення та редагування бази даних типу NoSQL на прикладі СУБД

MongoDB. Розробив схему бази даних на основі предметної області з лабораторної роботи №1 у спосіб, що застосовується в СУБД MongoDB, і забезпечив реалізацію функцій редагування, додавання та вилучення інформації в «сутність».